

Додаток 2
до Положення про організацію
надавачами платіжних послуг
контролю за платіжними операціями
(підпункт 3 пункту 53 глави 11 розділу
III)

Перелік ознак нетипової поведінки користувачів

1. Ініціювання відкриття значної кількості рахунків та/або наявність у користувача значної кількості рахунків або електронних платіжних засобів (далі – ЕПЗ), відкритих у надавача платіжних послуг, ініціювання випуску значної кількості додаткових ЕПЗ, яка значно відрізняється від середньої кількості відповідно до бази користувачів та не відповідає фінансовій поведінковій моделі користувачів з тотожним профілем, для задоволення звичайної потреби в отриманні платіжних послуг.

2. За рахунком користувачів наявні великі концентрації окремих типів платіжних операцій:

1) отримання / ініціювання переказів з використанням реквізитів ЕПЗ;

2) отримання / ініціювання переказів з рахунків/ на рахунки користувачів;

3) здійснення платіжних операцій купівлі товарів робіт та послуг з нетиповими сумами платіжних операцій у торговців, які є унікальними для більшості чи відмінними від більшості платіжних операцій користувачів з тотожним профілем поведінкової моделі, тощо.

3. Висока чи надмірна частота платіжних операцій окремого типу в день / тиждень / місяць як вхідних від третіх осіб, так і вихідних за рахунком користувача, яка суттєво відрізняється від більшості користувачів у базі або від поведінкової моделі тотожних за характеристиками користувачів (наприклад, у разі надходження понад 10 поповнень менше ніж за 60 хв).

4. Залишки за рахунками перебувають на рівні значно нижчому, ніж у користувачів зі схожим профілем фінансової поведінки, зокрема за наявності вищих, ніж у інших користувачів, обсягів платіжних операцій на день / тиждень / місяць.

5. За рахунками користувача часто здійснюються платіжні операції з видачі та погашення кредитів у значних сумах із аномально високою (нетиповою) частотою на день / тиждень / місяць.

6. За рахунком відбувається швидке перерахування коштів, а саме кошти, які надходять на рахунок, швидко переказуються на інші рахунки, залишаючи рахунок з мінімальним залишком.

7. На рахунки користувачів надходять кошти у формі виплати вигравів / повернень невикористаних коштів для здійснення ставок із кодом категорії діяльності суб'єкта господарювання (передбачений внутрішніми документами відповідної платіжної системи) 7995 “Транзакції по азартних іграх” за відсутності операцій поповнення гральних рахунків із кодом категорії діяльності суб'єкта господарювання 7995 за одночасної наявності регулярних переказів з використанням реквізитів ЕПЗ.

8. Систематичне проведення платіжних операцій з переказу коштів на рахунки користувача-фізичної особи, відкриті для власних потреб, які можуть свідчити про здійснення таким користувачем підприємницької або незалежної професійної діяльності (визначається на базі ключових слів у призначенні платежу, частоти переказів з однаковими повторюваними сумами та/або інших показників, визначених надавачем платіжних послуг).

9. У торговців, яких обслуговує надавач платіжних послуг, досягаються обсяги платіжних операцій у розмірі більше ніж середній розмір обсягів платіжних операцій торговців з таким же кодом категорії діяльності суб'єкта господарювання протягом короткого періоду одразу після встановлення ділових відносин, після чого такі рахунки закриваються або стають неактивними.

10. Динаміка вхідних переказів за рахунком торговця повністю співпадає з динамікою вихідних переказів, що вказує на транзитний характер використання рахунку.

11. Використання нетипових для діяльності торговця призначень платіжної операції та вказівок до їх заповнення на користь торговців, які мають різні тсс-коди.

12. Часта або нетипова зміна:

1) контактних даних [адреси проживання, мобільних (фінансових) номерів телефону];

2) параметрів пристроїв, що використовуються користувачем для дистанційного доступу до сервісів надавача платіжних послуг [цифрові відбитки пристроїв, що можуть включати комбінацію ідентифікатора пристрою (англійською мовою Device ID), ідентифікатор застосунку (англійською мовою Application ID)];

- 3) набору застосунків, встановлених на пристрої;
- 4) IMEI;
- 5) параметрів операційної системи;
- 6) параметрів підключення IP, MAC-адреси тощо).

13. Використання пристроїв для дистанційного обслуговування з однаковими цифровими відбитками різних, нічим не пов'язаних між собою користувачів.

14. Відсутність логіки в географічному розташуванні здійснення платіжних операцій, а саме клієнт здійснює одночасно чи послідовно платіжні операції з різних областей, міст, географічна відстань між якими досить велика, з різницею у часі, недостатньою для фактичного переміщення між ними.

15. Один платник-фізична особа здійснює переказ коштів на користь отримувачів-фізичних осіб, що в обсягах, кількості та періодичності суттєво відрізняється від середніх показників відповідно до бази користувачів та не відповідає фінансовій поведінковій моделі користувачів з тотожним профілем, для задоволення звичайної потреби в отриманні платіжних послуг.

16. Багато платників-фізичних осіб здійснюють переказ коштів на користь одного отримувача-фізичної особи, що в обсягах, кількості та періодичності суттєво відрізняється від середніх показників відповідно до бази користувачів та не відповідає фінансовій поведінковій моделі користувачів з тотожним профілем, для задоволення звичайної потреби в отриманні платіжних послуг.

Зміни до Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів

1. Підпункт 2 пункту 47 розділу III виключити.

2. У розділі IV:

1) пункт 88 виключити;

2) пункт 102 викласти у такій редакції:

“102. Оператор платіжної системи здійснює розгляд отриманих від емітентів та інших осіб заяв (повідомлень) про випадки міскодингу, забезпечує перевірку цих заяв (повідомлень) еквайрами та інформує відповідних учасників про результати такого розгляду.”;

3) розділ доповнити двома новими пунктами 102¹ та 102² такого змісту:

“102¹. Оператор платіжної системи зобов'язаний регулярно здійснювати реконсиляцію платіжних операцій, здійснених із використанням платіжних інструментів, відповідно до внутрішнього порядку управління операційними ризиками та ризиками інформаційної безпеки.

102². Оператор платіжної системи зобов'язаний затвердити та дотримуватися внутрішніх правил щодо ефективного зниження та контролю за операційними ризиками, кіберризиками та ризиками безпеки, пов'язаними з виконанням платіжних операцій, здійснених із використанням платіжних інструментів, розроблених з урахуванням вимог законодавства України.

Внутрішні правила повинні також містити:

1) процедури забезпечення безпеки виконання платіжних операцій з ужиття заходів з ідентифікації помилкових та неналежних платіжних операцій (суб'єктів таких платіжних операцій);

2) заходи із запобігання або припинення таких платіжних операцій, реагування на інциденти безпеки, здійснення моніторингу та ведення бази даних операційних інцидентів, кіберінцидентів та інцидентів безпеки, пов'язаних із виконанням платіжних операцій з використанням платіжних інструментів.”;

3. Розділ X виключити.

Зміни до Положення про вимоги до системи управління
надавача фінансових платіжних послуг

1. У главі 2 розділу I:

1) у пункті 9 слова та цифри “випадку, передбаченого в пункті 10¹” замінити словами та цифрами “випадків, передбачених в пунктах 10¹, 10²”;

2) главу доповнити новим пунктом 10² такого змісту:

“10². Надавач фінансових платіжних послуг має право прийняти рішення про виконання функцій моніторингу платіжних операцій підрозділом з управління ризиками”.

2. Главу 30 розділу VII доповнити новим пунктом такого змісту:

“184¹. Надавач фінансових платіжних послуг в рамках управління операційним ризиком зобов’язаний здійснювати моніторинг платіжних операцій користувачів з метою ідентифікації неакцептованих, помилкових та неналежних платіжних операцій, суб’єктів таких операцій та забезпечувати вжиття заходів для запобігання або припинення таких операцій.”.